

JAARVERSLAG

VERSLAG OVER DE JAREN

2005 en 2006

STICHTING
GELOOFSOVERTUIGING
EN LEVENSBESCHOUWING

Voorwoord

Geloofsovertuiging en levensbeschouwing is in de bijna 30 jaar van ons bestaan steeds minder vanzelfsprekend. Reden voor ons als bestuur om dicht bij “de markt” te blijven. De Stichting Geloofsovertuiging en Levensbeschouwing was daarom de laatste twee jaren betrokken bij twee verschillende onderzoeken die werden uitgevoerd in de thuiszorg. U leest er over in dit jaarverslag.

Een bestaand idee voor de ontwikkeling van een kaartspel bleek bijzonder nauw aan te sluiten bij de onderzoeksresultaten. Tegelijk streven we met dit nieuwe “product” naar nieuwe toegangen tot ons brede werkkerrein en een eigentijdse presentatie.

Wij hopen hiermee alle zorgverleners beter toe te rusten bij de uitvoering van hun taak. Op welke wijze SGL hier de afgelopen jaren aan heeft gewerkt, kunt u lezen in dit verslag over de jaren 2005 en 2006.

De heer A.J.M. Verweij
Voorzitter SGL

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Geschiedenis en Doelstelling.....	4
Samenstelling van het Bestuur	5
Secretariaat	6
Werkzaamheden in 2003 en 2004	7
Subsidiëring van Bezinningsdagen	7
Scholingsmodule "Geloven in Zorg"	8
Toetsing van de Scholingsmodule.....	8
Onderzoek	9
Public Relations.....	10
Regionale Bijeenkomsten/Congressen/Symposia	11
Nieuwsbrief en Brochures.....	12
Lijst van Publicaties	14
Subsidiecriteria	16

Geschiedenis en doelstelling

Geschiedenis

Eind zeventiger jaren besloten de drie landelijke koepelorganisaties van het kruiswerk (het protestants-christelijke Oranje-Groene Kruis, het rooms-katholieke Wit-Gele Kruis en het algemene Groene Kruis) te gaan samenwerken. Er werd een nieuwe koepel voor het kruiswerk opgericht: de Nationale Kruisvereniging. Om te voorkomen dat door deze ontkleuring de aandacht voor geloof en levensbeschouwing binnen het kruiswerk zou verdwijnen, is de stichting Geloofsovertuiging en Levensbeschouwing opgericht. In 1988 is de stichting actief aan de uitvoering van haar doelstelling gaan werken.

Vanaf het begin van de jaren negentig is het kruiswerk zijn kracht gaan bundelen met de gezinsverzorging. In 1990 richtten de Nationale Kruisvereniging en de Centrale Raad voor de Gezinsverzorging samen de Landelijke Vereniging voor Thuiszorg op. Het samengaan van kruisorganisaties en instellingen voor gezinszorg tot thuiszorgorganisaties op regionaal niveau kwam daarna in snel tempo van de grond. Thuiszorgorganisaties zijn er nu overal in het land.

Ook de Stichting Geloofsovertuiging en Levensbeschouwing heeft zich aan de veranderingen aangepast. Ze heeft haar werkterrein uitgebreid en sinds enkele jaren richt zij zich met haar activiteiten op allen die in de zorg werkzaam zijn, uitvoerend en leidinggevend. Zij doet dit o.m. door het geven van voorlichting en adviezen, het houden van bijeenkomsten (symposia, lezingen), het subsidiëren van bezinningsdagen en het uitgeven van publicaties.

Doelstelling

De stichting stelt zich tot doel om geloof en levensbeschouwing als functie van de gezondheidszorg erkend te krijgen. Anders gezegd: de stichting vindt dat aandacht voor geloof en levensbeschouwing behoort tot en kenmerk is van een goede zorg. De stichting wil daarom medewerkers in de zorg helpen oog te krijgen voor en om te gaan met levensvragen en problemen waarmee hun cliënten en zichzelf te maken hebben. Zij wil inzicht geven in wat geloof en levensbeschouwing in moeilijke situaties en in het gewone leven van alledag voor een mens kunnen betekenen.

Dit doel wil de stichting enerzijds bereiken door vorming van de zorgverleners zelf op de terreinen van levensbeschouwing, cultuur en geloof. Anderzijds wil zij haar doel bereiken door de medewerkers zodanig toe te rusten dat zij op passende wijze om kunnen gaan met de levensvragen van cliënten.

Belangrijke uitgangspunten bij het werk van de stichting zijn vrijheid en respect. Vrijheid om er een eigen opvatting en levensvisie op na te kunnen houden en respect voor de ander, met zijn eigen cultuur, opvattingen, levensvisie en geloofsovertuiging.

Samenstelling van het bestuur

Bestuursleden

Het bestuur wordt benoemd door de Landelijke Stichting Beheer Kruiswerk.

De samenstelling van het bestuur was in 2005 en 2006 als volgt:

- de heer A.J.M. Verweij
(benoemd op voordracht van de R.K. Bisschoppenconferentie)
- de heer G.Th.M. Krijnen, penningmeester
- mevrouw C.A. van Well, lid
(benoemd op voordracht van het Humanistisch Verbond)
- de heer ds. Th. M. Loran, vice-voorzitter
(benoemd op voordracht van de Raad van Kerken in Nederland)
- de heer W.J.M. Corsten, lid

In 2005 kwam het bestuur 7 maal bijeen. In 2006 waren er 6 bestuursvergaderingen.

In juni 2005 is Dhr. Krijnen benoemd als voorzitter van de LSBK, ter opvolging van Dhr. C. Vlas. Dhr. Loran heeft Dhr. Krijnen opgevolgd als vertegenwoordiger van SGL in de bestuursvergaderingen van de LSBK.

In 2005 heeft het bestuur besloten om de vacatievergoeding voor bestuursleden vast te stellen op € 115. Een bestuurslid ontvangt dit bedrag per bijgewoonde vergadering of indien men SGL vertegenwoordigt bij een bepaalde gelegenheid. Tevens ontvangen de bestuursleden een reiskostenvergoeding.

Het bestuur heeft besloten dat de secretaris het verslag van de bestuursvergadering zo spoedig mogelijk via e-mail naar de bestuursleden toezendt. De bestuursleden kunnen zodoende alvast kennisnemen van de inhoud en eventueel te nemen actiepunten. Dit verslag wordt dan in de eerstvolgende bestuursvergadering goedgekeurd.

Het bestuur heeft besloten om het SGL bestuur t.z.t. te gaan uitbreiden met extra bestuursleden die een moslim, joodse, boeddhistische of hindoestaanse overtuiging hebben.

Secretariaat

Eén medewerker van Z-org/ActiZ, mevrouw Marisa van den Berg, verricht op parttime basis en voor rekening van SGL werkzaamheden voor de boekhouding en financiële administratie van Stichting Geloofsovertuiging en Levensbeschouwing. Deze situatie zal ook gehandhaafd blijven na het vertrek van Z-org/ActiZ uit Bunnik.

Mevrouw Y. Hermeler is als secretaris per 4 augustus 2003 in vaste dienst getreden van Zorggroep West en Midden Brabant en door deze organisatie gedetacheerd bij SGL. De bestuurssecretaris werkt minimaal 10 uur en maximaal 15 uur per week.

Het SGL secretariaat is gevestigd in een kantoorruimte in het souterrain van Gebouw Rhijnhaeghe 2 te Bunnik.

Het oorspronkelijke huurcontract eindigde op 1 oktober 2006, waarna het stilzwijgend zou worden verlengd voor een periode van 5 jaar. Het bestuur heeft dit huurcontract in 2005 opgezegd. Er is een nieuw huurcontract aangegaan op 1 oktober 2006 dat elk jaar verlengd kan worden voor de duur van 1 jaar.

Het bestuur bezint zich over een nieuwe locatie.

Na het vertrek van Z-org/ActiZ uit Bunnik, zal het postbus nummer worden overgenomen door STOOM en SGL. De telefoonvoorziening zal worden geregeld door MEZZO.

De bestuursvergaderingen worden in de kantoorruimte van het secretariaat gehouden.

<p>Het secretariaat van de stichting is gevestigd op de J.F. Kennedylaan 99 te Bunnik. Het postadres is: Postbus 100, 3980 CC Bunnik. Telefoon: 030 – 6596243. E-mail: stgolb@planet.nl. Website : www.gliz.nl .</p>
--

Werkzaamheden

SGL richt zich met haar activiteiten op al diegenen die in de thuiszorg werkzaam zijn. Zij geeft voorlichting, organiseert symposia, subsidieert bezinningsbijeenkomsten, verzorgt lezingen en geeft publicaties uit. Via een nieuwsbrief geeft zij bekendheid aan haar werkzaamheden.

Subsidiëring van bezinningsdagen

In de betreffende periode heeft de stichting subsidie verleend aan de organisatoren van bezinningsdagen. Het subsidiebedrag bedroeg maximaal € 2.300,00 (zowel in 2005 als in 2006) per activiteit.

Zorgstroom organiseerde op 1 februari 2005 een bezinningsdag. Het thema was deze keer “palliatieve terminale zorg”. De brochure "In Goede Handen", geschreven door Mevr. Steemers-van Winkoop, was uitgangspunt voor het thema op deze dag. Deze brochure is gratis verstrekt aan de deelnemers.

De eerste spreker was Mevr. Kuijper, werkzaam als oncologie verpleegkundige. Zij vertelde over haar werk, wat de functie van het hospice is, en wanneer mensen een beroep op de palliatief verpleegkundige kunnen doen. De tweede spreker was Mevr. van Mourik, als klinisch psycholoog verbonden aan het Streekziekenhuis Walcheren. Aan de hand van praktijkvoorbeelden gaf zij uitleg over palliatieve zorg. Tot slot sprak Dhr. Houmes, die als vrijwilliger bij de terminale thuiszorg werkt. Aan de hand van zijn ervaringen schetste hij, voor velen zeer herkenbare situaties. Na de verschillende deskundigen gehoord te hebben, was er gelegenheid om vragen te stellen. Dhr. Corsten was hier namens het SGL bestuur aanwezig. Er waren 96 deelnemers en er kan worden teruggekeken op een zeer geslaagde en waardevolle bezinningsdag.

Op 30 november 2005 vond er een themabijeenkomst plaats getiteld “Wat als ik anders geloof dan mijn cliënt?” De bijeenkomst werd georganiseerd door HdS, Christelijke Organisatie voor Zorg en Welzijn. SGL heeft de helft van het aangevraagde subsidiebedrag gesubsidieerd. Er zijn tijdens deze bijeenkomst 75 (gratis) brochures “Over Geloof en Levensbeschouwing gesproken” verstrekt.

Op 7 februari 2006 organiseerde Zorgstroom wederom een bezinningsdag. Het aantal deelnemers was een record; bijna 100 mensen hadden zich voor deze dag aangemeld. Het thema was “Ethiek in de Zorg”. Namens SGL was Dhr. Corsten aanwezig. Aangezien de nieuwe SGL folder net was uitgekomen, zijn er tijdens deze bezinningsdag geen brochures (zoals gebruikelijk) maar folders uitgedeeld.

Scholingsmodule “Geloven in Zorg”

In het verleden heeft SGL samen met Odyssee Organisatieontwikkeling de scholingsmodule “Geloven in Zorg” ontwikkeld. Doel van deze module is het bieden van een didactische handreiking aan opleidingsfunctionarissen die bezig zijn met de vragen rondom geloof en levensbeschouwing. Uitgangspunt is het boek “Geloven in Zorg” en daarbij is een pedagogische handleiding verschenen voor de docent en een "werkschrift" voor de cursist. De eerste twee jaren had Odyssee de beschikking over dit cursusmateriaal. In november 2003 verliep het licentiecontract met Odyssee. Daarmee kwam het cursusbeleid weer in eigen handen bij SGL.

Toetsing van de Module

Op 31 maart 2005 heeft de eerste kennismakingsbijeenkomst plaatsgevonden voor geïnteresseerde trainers uit den lande. De bijeenkomst werd geleid door Mevr. Myriam Steemers-van Winkoop. Er was gekozen voor een middagprogramma inclusief lunch. Er waren in totaal 8 deelnemers, de samenstelling van de groep was kwalitatief heel goed. Er is afgesproken met de trainers dat er verslag zal worden uitgebracht van de gegeven cursussen en/of bijeenkomsten. In augustus 2005 heeft het SGL bestuur het eerste verslag van Dhr. Jellema ontvangen. Dhr. Jellema had een verplichte teamdag voor medewerkers van de WoonOndersteunende Zorg georganiseerd waarin o.a. de scholingsmodule gebruikt werd.

Op 7 maart 2006 vond de tweede oriëntatiebijeenkomst plaats, wederom o.l.v. Mevr. Steemers-van Winkoop. Er hadden zich 4 trainers aangemeld. Deze keer was er gekozen voor een kort ochtendprogramma met als afsluiting een gezamenlijke lunch. Helaas moesten 2 trainers zich wegens ziekte afmelden. De 2 aanwezige trainers (Mevr. Sliepenbeek en Mevr. de Jong) waren echter na afloop bijzonder enthousiast! Mevr. Sliepenbeek is een freelance trainer en Mevr. de Jong heeft in het verleden als trainer gewerkt bij Kerk en Wereld; tegenwoordig is ze werkzaam bij het SBI.

Het bestuur ziet deze bijeenkomsten als de praktische invulling van de SGL doelstelling, waar jarenlang naar toe is gewerkt.

Tevens bestaat nog steeds het plan om regionale bijeenkomsten te organiseren; aangezien SGL deze materie "dichter" bij de werkenden aan de orde wil stellen.

Onderzoeken

Onderzoek “Thuiszorg in Transitie (project van STOOM/LSBK/SGL)

Eind 2004 werd het project van de drie thuiszorggerelateerde stichtingen vastgesteld als “Thuiszorg in Transitie”; een onderzoek naar de gevolgen van het recente overheidsbeleid voor centrale zorgwaarden in de thuiszorg. Het onderzoek is in 2005 en 2006 uitgevoerd door Prof. Dr. H.P. Kunneman (hoogleraar sociale en politieke theorie aan de Universiteit voor Humanistiek). Mevr. van Well heeft namens SGL zitting genomen in de werkgroep rond het onderzoek. LSBK bestuurslid Dhr. Slingerland vertegenwoordigt SGL in de begeleidingscommissie. Sinds eind 2006 zit Dhr. Corsten namens SGL in de begeleidingscommissie.

De onderzoekers hebben een enquête gehouden waaraan bijna 500 verpleegkundigen en verzorgenden hebben meegewerkt. Zij hebben groepsgesprekken georganiseerd en met een flink aantal van hen individueel gesproken. Zij vroegen daarbij vooral naar de waarden die voor de professionals zelf belangrijk zijn, de manier waarop die in het werk tot uiting komen en wat hen belemmert om aan die waarden in de praktijk gestalte te geven.

Uit het onderzoek komt duidelijk naar voren dat centrale zorgwaarden in het kader van recente veranderingen in de knel komen. Te verwachten valt dat zij, bij ongewijzigd beleid, nog verder in de knel zullen komen. Het gaat hier om morele waarden zoals betrokkenheid, respect, echte aandacht, eerlijkheid, betrouwbaarheid en zorgzaamheid. Opvallende vormen van verwaarlozing zijn het bemoeilijken van inhoudelijk teamoverleg, het afknippen van coachingsmogelijkheden en het sterk verminderen van ruimte en budget voor bij- en nascholing. Concrete ervaringen en emoties van mensen rond verdriet, lijden en verlating, maar ook rond vertrouwen, steun en nabijheid schitteren door afwezigheid.

De veranderingen die de afgelopen vijf jaar van overheidswege zijn doorgevoerd, met name de functiegerichte indicatiestelling, het CIZ en de marktwerking, hebben volgens de meeste van hen negatieve gevolgen voor de kwaliteit van hun werk. De waarden van professionals in mensgerichte beroepen zijn geen extraatje, maar maken samen met hun vakkennis het hart uit van hun professionele kwaliteit. Het belang en de economische betekenis van die waarden krijgen volgens dit onderzoek te weinig aandacht. Ze worden nu behandeld als een soort onuitputtelijke gasbel, waar overheden en organisaties naar believen uit kunnen putten. Dat is een misverstand. Die waarden en de daarmee verbonden professionele kwaliteiten moeten gerespecteerd en gevoed worden. Volgens de onderzoekers kunnen in de thuiszorg nieuwe verbindingen tot stand komen tussen efficiënt beheer aan de ene kant (“lantaarnpalen”) en inspiratie en betrokkenheid (“kampvuurtjes”) aan de andere kant. Daarop zou het beleid de komende jaren gericht moeten zijn. Dat zal de thuiszorg beter maken.

Na publicatie van het onderzoeksrapport, is er gewerkt aan een populaire versie van het onderzoek. Dit boekje (een korte en goed leesbare versie van het onderzoek) is in het voorjaar van 2007 gepresenteerd. Er bestaat een grote belangstelling voor de uitkomsten van dit rapport en het feit dat hier wat aan gedaan moet worden. Met de overhandiging van het boekje wordt een eerste stap gezet om de uitkomsten en suggesties van dit onderzoek breed bekend te maken.

In het najaar 2007 zal er een bijeenkomst georganiseerd worden voor thuiszorgorganisaties, die aangesloten zijn bij de brancheorganisatie ActiZ. En in het voorjaar van 2008 zal dan met de uitkomsten en misschien ook oplossingen, landelijke bekendheid gegeven worden aan het onderzoek; in het bijzonder naar derden (overheid, verzekeraars, “nieuwe” indicatiestellers, etc.).

Mede tegen de achtergrond van de sterke betrokkenheid op morele waarden die de traditie van het kruiswerk lang kenmerkt, hoopt SGL met dit onderzoek een impuls te kunnen geven aan het broodnodige debat over deze ontwikkelingen. Als er iets is dat dit onderzoek boven tafel brengt, dan is dat het belang van dit debat en de noodzaak daar praktische consequenties aan te verbinden.

Het onderzoek is te downloaden via de SGL website www.gliz.nl.

Onderzoek “Levensbeschouwing, zingeving en/of religie in de thuiszorg” (LSBK/SGL)

Om het scholingsaanbod van SGL zo goed mogelijk te laten aansluiten op de wensen en behoeften van de zorgverleners is dit explorerende onderzoek verricht. Op 1 april 2004 is het onderzoek “levensbeschouwing, zingeving en/of religie in de thuiszorg” van start gegaan. Het onderzoek is uitgevoerd door Dr. Lucas Tiesinga, universitair docent Zorgwetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen. Het onderzoek is gesubsidieerd door de LSBK.

SGL wil via dit onderzoek nagaan of dit onderwerp leeft onder professionals en cliënten en in hoeverre er onder de professionals behoefte is aan scholing en training. Het onderzoek is gehouden onder alle lidinstellingen van Z-org (Z-org is inmiddels gefuseerd met Arcares, en bekend onder de naam ActiZ).

De vragenlijsten zijn verspreid in het voorjaar van 2005 onder wijkverpleegkundigen, wijkziekenverzorgenden, kraamverzorgenden en gezinsverzorgenden.

Eind 2006 is het onderzoek door Dr. Tiesinga afgerond. Met een respons van 34% (232 vragenlijsten) zijn de uitkomsten van het onderzoek representatief te noemen. De uitkomsten laten niet aan duidelijkheid te wensen over:

Bijna 80% van de professionals in de zorg vindt dat religie, levensbeschouwing en zingeving een relevant aspect is van de zorg. Bijna 40% voert er regelmatig gesprekken over, ruim 50% soms.

Levensbeschouwing, zingeving en/of religie kan volgens een meerderheid van de professionals een rol van betekenis hebben bij meer dan de helft van de zorgproblemen en bij bijna driekwart van de zorgtaken.

Gebrek aan tijd werd het meest genoemd als de factor die belemmerend werkt voor de aandacht in de zorg aan levensbeschouwing, zingeving en/of religie. Bijna driekwart van de professionals ziet een duidelijk verband tussen kwaliteit van leven (én kwaliteit van zorg) voor de cliënt/patiënt en het aandacht hebben voor diens levensbeschouwing, zingeving en/of religie.

Toch blijkt uit hetzelfde onderzoek dat de zorgprofessionals te weinig weten van religie en levensbeschouwing, en dat ze er graag meer over te weten willen komen om hun beroep beter te kunnen uitoefenen. Over het algemeen geeft men aan meer behoefte te hebben aan scholing en training. Opvallend is dat naar het oordeel van de professionals minder dan een kwart van de zorginstellingen waar men werkzaam is, in haar visie expliciet aandacht heeft voor levensbeschouwing, zingeving en/of religie.

In algemene zin mag op basis van dit onderzoek worden geconcludeerd dat levensbeschouwing, zingeving en/of religie door de geënquêteerde professionals in de thuiszorg wordt beoordeeld als zijnde een evident en relevant aspect voor zowel het informeel functioneren (los van het beroep) als het formeel functioneren (gekoppeld aan het beroep) in de thuiszorg in relatie tot ziekte en gezondheid van cliënten en de zorg die daarbij wordt verleend. Voor de zorginstellingen bevat het onderzoek een duidelijke boodschap: er is grote behoefte aan scholing en training die deskundigheid van professionals op dit gebied kan vergroten. Ook de beleidsmakers in de zorg zouden kennis moeten nemen van dit onderzoek. Een kans dus om de kwaliteit van de zorg op een hoger peil te brengen!

Voor SGL zijn de uitkomsten van het onderzoek richtinggevend voor de toekomst. Wij zullen doorgaan met het vestigen van de aandacht op deze belangrijke aspecten van goede zorg. Er zal voortdurend gezocht worden naar mogelijkheden om beleidsmakers en managers te overtuigen van het belang van aandacht voor levensbeschouwing, zingeving en/of religie. Er zijn inmiddels stappen ondernomen voor een vervolgonderzoek, uitgevoerd door studentes van de Christelijke Hogeschool te Ede.

U kunt het onderzoek gratis bestellen door een e-mail bericht te sturen naar stgolb@planet.nl. Het onderzoek is ook te downloaden via www.gliz.nl.

Kaartspel

Vanwege het 25-jarig bestaan van SGL ontstond het plan om een speciaal jubileumproject te starten. Eerst waren er plannen om een DVD te laten ontwikkelen over verschillende levensbeschouwingen in de zorg (getiteld “Goed Bedoeld”). Dit zou wellicht plaatsvinden in samenwerking met de KRO. Helaas is dit project op een dood spoor beland.

In 2004 echter is er, op initiatief van Mevr. van Well, een soort kaartenspel ontwikkeld. Op grote gelamineerde kaarten stonden de verschillende religies en levensbeschouwingen aangegeven. Bij deze grote kaarten moesten kleinere kaartjes gezocht worden, waarop verschillende kenmerken vermeld worden. Het doel van het spel was om de kenmerken van de verschillende levensbeschouwingen bij elkaar te zoeken. Mevr. Hermeler heeft deze kaarten vaak gebruikt bij de presentatiestand van SGL en dit bleek een succes!

Mede naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek door Dr. Tiesinga, besloot SGL om deze bestaande kaarten te laten ontwikkelen tot een volwaardig kaartspel. Dit kaartspel helpt zorgprofessionals om aandacht te besteden aan een belangrijk aspect van hun vak: oog hebben voor wat betekenis heeft in het leven van hun cliënten en patiënten, zodat ze betere zorg kunnen geven. Vandaar de slogan van het spel “Meer Zien. Beter Zorgen”.

In eerste instantie werd gedacht aan een kwartetspel. Aangezien er al snel werd uitgegaan van 8 religies en levensovertuigingen werd dit gewijzigd in een **octetspel**. Theoloog en journalist Dhr. Arjan Broers werd benaderd voor het maken van een begeleidend informatieboekje. Voor de vormgeving was Westbroek en Ter Haar verantwoordelijk. De productie verliep via Dhr. van Noort, eigenaar van productiebedrijf Van Noort Net B.V.

Omdat SGL bij de ontwikkeling een constante invalshoek vanuit de zorg als waardevolle aanvulling zag, is er contact gezocht met de zorgorganisatie Aveant. Aveant heeft haar beleidsmedewerker Mevr. Yvonne Grul ter beschikking gesteld als lid van de werkgroep. De overige leden van de werkgroep waren: Dhr. Broers, Dhr. Verweij en Mevr. Hermeler.

Het kaartspel en boekje besteden aandacht aan hindoeïsme, boeddhisme, jodendom, katholicisme, protestantisme, islam, humanisme en ietsisme. Het kaartspel bestaat uit 64 prachtig vormgegeven kaarten en een informatieboekje. Dit boekje gaat vooral in op wat religies en levensbeschouwingen voor mensen betekenen in hun alledaagse leven: voor hun eten, hun kleedgewoonten, gebedsleven, de inrichting van het huis of de belangrijke momenten in het leven.

Voor de financiering zijn verschillende sponsors benaderd, met een positief resultaat. Het kaartspel is uiteindelijk voor 100% gesubsidieerd! De sponsors zijn: LSBK, RCOAK, de Centrale Raad voor Gezinsverzorging, Kerk en Wereld, Stichting Porticus, en Stichting Elise Mathilde Fonds.

De vormgeving van het kaartspel was afgerond op 1 augustus. Half december 2006 is de eerste oplage van 5000 stuks afgeleverd op het secretariaat. Op vrijdag 16 februari 2007 heeft de presentatie van het kaartspel (én het onderzoek door Dr. Tiesinga) plaatsgevonden. Voor alle aanwezigen was er een gratis exemplaar van het onderzoek en kaartspel beschikbaar! Als locatie is er gekozen voor Museumpark Oriëntalis (voorheen het Bijbels Openluchtmuseum).

Omdat 2007 is uitgeroepen tot het Europese Jaar van Gelijke Kansen, is het eerste exemplaar overhandigd aan Mevr. Maria Martens, Lid van het Europees Parlement. Omdat gelijke kansen voor iedereen in de zorg, zonder onderscheid van godsdienst, een positief klimaat creëren waarin verschillen worden gewaardeerd en gerespecteerd!

Men kan een kaartspel “Even Anders” bestellen door een e-mail bericht te sturen naar stgolb@planet.nl. Meer informatie over het octetspel kunt u lezen op de website www.evenanders.nu. De prijs is € 7,50 per kaartspel (excl. verzendkosten). De verzendkosten voor 1 kaartspel zijn € 2,20. Bij 20 of meer bestelde exemplaren kost het spel € 6,00 per stuk. De verzendkosten lopen vanzelfsprekend op bij grotere bestellingen.

SGL BEZINNINGSDAG

Op 16 mei 2006 zijn de SGL bestuursleden afgereisd naar Kasteel De Essenburgh te Hierden. Reden hiervoor was een bezinningsdag van het voltallige bestuur over de missie, doelstelling en toekomst van de stichting. Recente ontwikkelingen binnen de zorg zijn uitvoerig besproken en leidden tot het opstellen van een nieuwe SGL missie. Deze missie werd als volgt geformuleerd:

- SGL behartigt alle geloofsovertuigingen en levensbeschouwingen in de zorg;
- SGL werkt aan de bewustwording van geloof en levensbeschouwing bij professionele hulpverleners in de gezondheidszorg (ook de zwakzinnigenzorg en revalidatieklinieken);
- SGL ziet geestelijke zorg als functie van de gezondheidszorg, dus als onlosmakelijk onderdeel van een kwalitatief verantwoorde gezondheidszorg;
- SGL streeft er naar dat het bestuur een afspiegeling is van alle geloofsovertuigingen en levensbeschouwingen in de samenleving;
- SGL wil haar boodschap zo dicht mogelijk bij de praktijk overbrengen;
- SGL wil haar doelstelling realiseren in samenwerking met anderen.

Tevens bleek dat de SGL statuten gedateerd waren en heeft het bestuur besloten dat deze moeten worden gewijzigd. Deze wijzigingen hebben betrekking op:

- een verduidelijking van de SGL doelstelling;
- een verbreding van de SGL doelgroep ('zorg' i.p.v. 'thuiszorg');
- de verlenging van de benoemingsperiode van bestuursleden;
- de afschaffing van de leeftijdsgrens voor bestuursleden;
- de samenstelling van het jaarverslag (éénmaal per 2 jaren i.p.v. éénmaal per jaar).

Tijdens de lunch heeft het bestuur de exposities bezocht op Kasteel De Essenburgh. Het bestuur was bijzonder enthousiast over het schilderij "De Twee Zonnen" en heeft dit gekocht ter decoratie van het secretariaat.

Het SGL bestuur kijkt met veel plezier terug op een zinvolle bezinningsdag.

FUSIE MOGELIJKHEDEN EN GEZAMENLIJKE PROJECTEN

In 2005 is de mogelijkheid van een fusie van SGL met STOOM en de LSBK overwogen. STOOM zag hier als eerste partij van af. Daarna is ook de optie overwogen om samen met de LSBK één overkoepelende stichting met twee bestuurscommissies op te richten. Aangezien de LSBK secretaris uiteindelijk toch in dienst bleef bij Z-org/ActiZ ziet de LSBK tenslotte ook af van een mogelijke fusie.

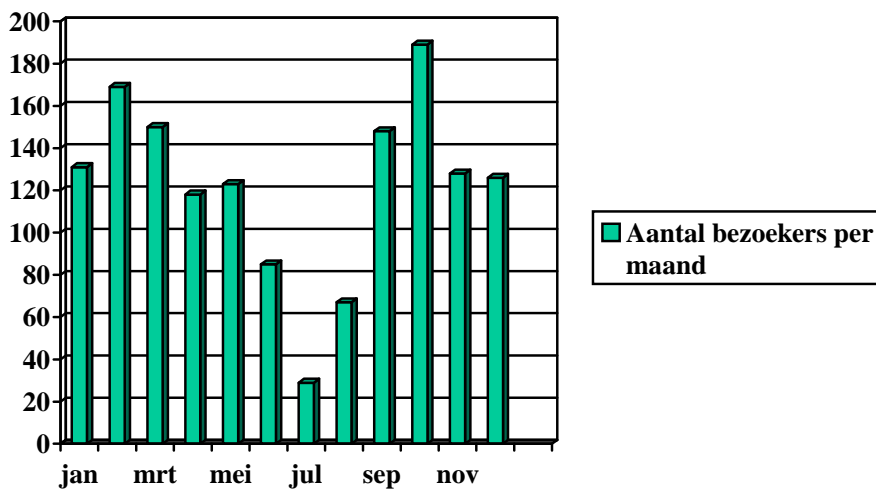
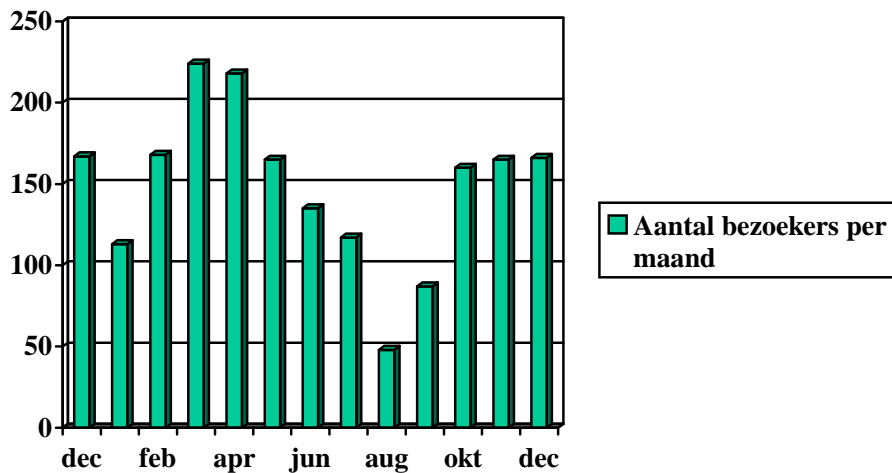
Contacten met Reliëf

Reliëf is in 2003 ontstaan vanuit de fusie van de Christelijke Vereniging van Zorginstellingen (CVZ) en de Katholieke Vereniging van Zorginstellingen (KVZ). De KVZ en de CVZ zijn ieder 30 jaar bezig geweest met het vragen van aandacht voor levensbeschouwelijke aspecten in de zorg. Nu doet Reliëf voor 340 lidinstellingen haar werk en is bezig - net als SGL - de vragen van geloofsovertuiging en levensbeschouwing aan de orde te stellen.

We hebben ervaren dat Reliëf voor de intramurale zorg en SGL (aanvankelijk) voor de thuiszorg gelijklopende opdrachten hebben. Daarom kwam ook de vraag aan de orde om gezamenlijk op te trekken en samen te werken. Het mensbeeld in de zorg vervult, zowel voor het bestuur van Reliëf als dat van SGL, een grote rol. Er zijn inmiddels gesprekken gevoerd om de samenwerking tussen Reliëf en SGL te exploreren. Een notitie is opgesteld met mogelijkheden voor samenwerking. De besturen van beide organisaties hebben deze notitie besproken en groen licht gegeven voor een verdere verkenning van de mogelijkheden tot samenwerking.

WEBSITE

Eind 2004 was het bezoekersaantal aan de website vastgesteld op gemiddeld 85 bezoekers per maand. Hier ziet u twee grafieken: de eerste toont het bezoek aan de website in het jaar 2005. Het gemiddelde aantal bezoekers per maand is 150. De tweede grafiek toont het aantal bezoekers in 2006. Het gemiddelde aantal bezoekers per maand is hier 120. De website wordt door de secretaris regelmatig up-to-date gehouden. Er zijn bijvoorbeeld twee nieuwe foto's toegevoegd ter illustratie. Tevens kunnen de onderzoeken en nieuwsbrieven worden ge-download.

PR/Naamsbekendheid

Er wordt door de bestuursleden nog steeds over een naamsverandering voor de stichting nagedacht.

De naamsbekendheid is al aanzienlijk verbeterd doordat Mevr. Hermeler regelmatig symposia en congressen heeft bezocht met de SGL presentatiewand. Er is duidelijk een toename in bekendheid te constateren.

In 2005 heeft het bestuur besloten om een nieuwe SGL folder te laten ontwikkelen. Deze folder vervangt de “lijst met publicaties”. Naast enige algemene informatie wordt in deze folder ook melding gemaakt van de doelstelling van de stichting, het bestaan van de scholingsmodule en beschikbare trainers, en de mogelijkheid van subsidiëring voor bezinningsdagen. De folder is ontwikkeld door grafisch vormgever Mevr. van de Klashorst.

Tevens zijn er in 2005 nieuwe visitekaartjes ontwikkeld in samenwerking met Mevr. van de Klashorst.

Bijeenkomsten/Congressen/Symposia

Op 1 maart 2005 was SGL vertegenwoordigd door Mevr. Hermeler op het nationale congres van Reliëf “Minder hard – meer hart!”. Ruim 300 leden en geïnteresseerden luisterden naar Annelies van Heijst, Andries Baart en Thijs Tromp en participeerden actief in één van de vele workshops. SGL heeft een aanzienlijke hoeveelheid brochures kunnen verkopen.

Op 19 maart 2005 vond het LVW congres “Wat kan ik voor u doen?” plaats in de Haagse Hogeschool. Er waren 400 aanwezigen. SGL heeft 37 brochures verkocht.

SGL was (op verzoek) aanwezig bij het Symposium Vrouwenbesnijdenis dat op 25 mei 2005 plaats vond in De Reehorst te Ede, waar opvallend veel wijkverpleegkundigen aanwezig waren.

Het Jubileumcongres van STOOM vond plaats op 31 mei 2005. Dhr. Krijnen was hier namens SGL aanwezig. SGL heeft ook een bijdrage geleverd aan het Liber Amicorum dat bij deze gelegenheid gepresenteerd werd.

Het afscheid van de LSBK voorzitter, Dhr. Dr. C. Vlas, vond plaats op 22 september 2005 in het Museum Verpleging en Verzorging te Zetten. Namens SGL waren Dhr. Krijnen, Dhr. Loran en Mevr. Hermeler hierbij aanwezig.

Het Thuiszorgcongres vond plaats op 29 september 2005 in De Reehorst te Ede. Er waren 180 deelnemers aanwezig; en er zijn 38 publicaties verkocht.

Het Landelijk Congres “Palliatieve Zorg: het einde?” vond plaats op 9 maart 2006. SGL kon hier helaas niet bij aanwezig zijn. Er zijn echter gratis brochures “In Goede Handen” verstrekt. Tevens zijn de nieuwe SGL folders uitgedeeld.

Mevr. Hermeler stond met de SGL presentatiestand op de Landelijke Thuiszorgdag op 27 april 2006 in Hotel Figi te Zeist. Er waren 150 deelnemers, voornamelijk vertegenwoordigers uit het management en beleidsadviseurs. Er zijn helaas slechts 8 brochures verkocht. Wel is de congresorganisatie geïnteresseerd in een mogelijke inhoudelijke bijdrage van SGL tijdens een volgend congres.

Op 26 september 2006 vond het Thuiszorgcongres plaats in De Reehorst te Ede. Er waren 190 deelnemers aan dit congres. SGL was hierbij aanwezig en heeft 21 brochures en 2 boeken verkocht.

De SGL presentatiestand was ook present bij de Opening van de Interreligieuze Werkplaats op 27 oktober 2006 in de Radboud Universiteit te Nijmegen. Er zijn slechts 5 brochures verkocht. SGL heeft hier echter contact gelegd met de organisatie van Museumpark Oriëntalis te Nijmegen, waar de presentatie van het kaartspel heeft plaatsgevonden.

Nieuwsbrief

De nieuwsbrief heeft in 2005 een nieuwe vormgeving gekregen door Mevr. van de Klashorst.

In juni 2005 verscheen nieuwsbrief nummer 10. Onderwerpen waren onder meer: aandacht voor het nieuwste boek “Van Lood naar Goud” van bestuurslid Mevr. van Well, voorbereiding voor een nieuwe SGL brochure over levensverhalen van medewerkers en hun cliënten in de thuiszorg; informatie over het starten van de twee onderzoeken “Thuiszorg in Transitie” en “Levensbeschouwing, Zingeving en/of Religie in de thuiszorg”; en de Bezinningsdag van Zorgstroom.

In nieuwsbrief nummer 11 (september 2006) werd aandacht geschonken aan de ontwikkeling van het kaartspel; de bezinningsdag van het SGL bestuur; informatie rondom de nieuw te publiceren brochures; de onderzoeksresultaten van beide onderzoeken “Thuiszorg in Transitie” en “Levensbeschouwing, Zingeving en/of Religie in de thuiszorg”; en de Bezinningsdag van Zorgstroom.

Brochures

In 2005 heeft SGL geen nieuwe brochure uitgegeven.

Het bestuur heeft in januari 2005 besloten om de prijsindexering door te voeren op het schrijversloon. Dit houdt in dat het nieuwe honorarium voor het schrijven van een brochure is vastgesteld op € 2.574,--.

In het jaar 2005 verkocht de stichting in totaal 447 brochures via de website. Tijdens congressen/symposia werden er 197 brochures verkocht. Er werden 247 brochures gratis beschikbaar gesteld.

In 2006 is het schrijversloon opnieuw aangepast aan de prijsindexering en vastgesteld op € 2.615,--.

In 2006 werden er 133 brochures verkocht via de website en 161 publicaties tijdens congressen/symposia. Er zijn 7 gratis exemplaren beschikbaar gesteld.

In december 2006 verscheen de brochure “Even Tijd Nemen”. Deze brochure gaat over mensen die worstelen met levens- en zingevingsvragen. Zowel de professional als de mantelzorger wordt geconfronteerd met deze vragen. Het bezig zijn met deze vragen kan een stimulans zijn om in de zorg te gaan werken. Deze brochure kan daarbij helpen. De brochure is geschreven door Mevr. Cornelia van Well. De foto's zijn gemaakt door Mevr. Gerdien Wolthaus Paauw.

Er zijn tevens twee nieuwe brochures in ontwikkeling; beiden zullen in het voorjaar van 2007 worden uitgegeven. De titels van de brochures zijn “Af/Aanhankelijk” (geschreven door Dhr. Adri Verweij) en “Uit Elkaar Gaan” (geschreven door Mevr. Joke Verweerd).

SGL is in gesprek met Uitgeverij Berne om in de toekomst wellicht samen een brochure uit te geven. De uitgever staat hier positief tegenover, maar wil in dit geval nauw betrokken worden bij het schrijven en ontwikkelen van deze brochure.

Lijst van publicaties

Brochures

Tot het einde nabij (1991)

Over zorg en aandacht bij het sterven van een medemens

Ouderen in de wijk (1993)

Over zorg en aandacht voor de ouder wordende medemens

Ontmoeting met moslims in de thuiszorg (1994)

Respect voor elke godsdienstige overtuiging vereist enige voorbereiding op deze ontmoetingen in de thuiszorg

Eenzaamheid, noodlot en uitdaging (1994)

Over verlies en verdriet, hoop en perspectief in de thuiszorg

Ontmoeting met Hindoes in de thuiszorg (1995)

Een ontmoeting met wederzijds respect en vertrouwen

Over geloof en levensbeschouwing gesproken (1995)

Werkers in de thuiszorg worden handvaten geboden om te gaan met en in te gaan op zingevingsvragen

En ik dan? (1996)

Thuiszorg en suïcide, om werkenden in de thuiszorg te helpen bij dergelijke confronterende problemen

Hoe kostbaar is een kwetsbaar mens (1998)

Mensen met een handicap in de thuiszorg

Zin, zorg en zijn (1998)

Over omgaan met zin en zingeving in de thuiszorg, aandacht voor geestelijke nood en welbevinden

Wat zeg je eigenlijk? (2000)

Over de kunst van het luisteren om werkenden in de thuiszorg te ondersteunen in hun communicatie met cliënten

Over Leven (2001)

De psychiatrische patiënt in de thuiszorg

Ook wij horen er bij (2003)

Mensen met een verstandelijke handicap en de thuiszorg

In Goede Handen (2003)

Over palliatieve terminale zorg

Weer Zin Krijgen (2004)

Het omgaan met verlies in de thuiszorg

Even Tijd Nemen (2006)

Levensverhalen uit de zorg

Bovenvermelde brochures zijn te bestellen op rekeningnummer 23.61.44.960 van de Stichting Geloofsovertuiging en Levensbeschouwing bij de Fortis Bank onder vermelding van de titel van de brochure(s).

De prijs per brochure is € 1,00 per stuk. Er worden verzendkosten berekend.

Verslagboeken van door de stichting georganiseerde symposia

Mijn werk de thuiszorg; over mensen en hun levensvragen (1997)

Op verhaal komen; de plaats van ziekte in het levensverhaal van de cliënt en de zorgverlener (1999)

Ook de verslagboeken zijn te verkrijgen voor € 1,00 per stuk (exclusief verzendkosten).

Werkboek "Geloven in Zorg"

Het (werk)boek "Geloven in Zorg" (240 pagina's) is tevens bij het secretariaat van de stichting te bestellen. Het boek kost €22,50 (exclusief verzendkosten).

SUBSIDIEVOORWAARDEN

1. De activiteit waaraan subsidie wordt gegeven, moet passen in de doelstelling van de stichting en moet betrekking hebben, dan wel gericht zijn op, de medewerkers van zorginstellingen. Hierbij wordt er van uitgegaan dat de organisatoren van de activiteit andere levensbeschouwingen en geloofsovertuigingen respecteren en daarvoor waken bij de uitvoering van de activiteit.

Doelstelling

De stichting is destijds door de Nationale Kruisvereniging in het leven geroepen en heeft als doel aandacht te schenken aan geloofsovertuiging en levensbeschouwing als functie van de thuiszorg, onder meer door het ontwikkelen van werkzaamheden op het terrein van de geestelijke toerusting van alle medewerkers van de kruisorganisaties en organisaties voor thuiszorg.

- 2.a De te subsidiëren activiteit moet in beginsel georganiseerd worden door, of vanwege, een kruisorganisatie of een thuiszorgorganisatie waarvan het kruiswerk deel uitmaakt;
- 2.b De stichting verstrekt alleen subsidies aan rechtspersonen;
3. Jaarlijks wordt door de stichting een maximale subsidie vastgesteld per te organiseren activiteit. Het maximale bedrag voor 2005 en 2006 is vastgesteld op € 2.300,00.
4. Een subsidieaanvraag zal een beschrijving van de activiteit moeten bevatten, die zodanig is opgesteld dat omvang, inhoud, duur en bereik daaruit blijken. Aan deze beschrijving dient een uitgewerkte begroting te worden toegevoegd. Eerst dan zal het bestuur een uitspraak doen over het wel of niet toekennen van de subsidie. Het bestuur houdt zich het recht voor de bedragen op redelijkheid te toetsen;
5. Binnen 3 maanden nadat de activiteit heeft plaats gevonden zal de ontvanger van de subsidie een evaluatie en financiële verantwoording zenden aan de stichting.

De ontvanger van de subsidie moet bereid zijn om een bestuurslid tot de activiteit toe te laten en, desgewenst, hem de gelegenheid geven om aan de deelnemende van de activiteit de werkzaamheden van de stichting kort uiteen te zetten.

6. Het wordt op prijs gesteld indien de subsidieontvanger de verstrekking door de stichting opneemt in het jaarverslag. Een kopie van dit jaarverslag wordt aan de stichting toegezonden.